Parlament Europejski
2024-2029

Komisja Budżetowa

2025/0543(COD)

20.3.2026

PROJEKT OCENY BUDŻETOWEJ

Komisji Budżetowej

dla Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii

w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” na lata 2028–2034 oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylającego rozporządzenie (UE) 2021/695

(COM(2025)0543 – C10-0164/2025 – 2025/0543(COD))

Sprawozdawca ds. oceny budżetowej: Hélder Sousa Silva

PA_LegEvaluation

OCENA BUDŻETOWA

dla Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” na lata 2028–2034 oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylającego rozporządzenie (UE) 2021/695
(COM (2025)0543 – C10-0164/2025 – 2025/0543(COD))

Zgodnie z art. 58 Regulaminu Komisja Budżetowa oceniła wniosek i stwierdziła, co następuje:

Komisja Budżetowa,

A. mając na uwadze, że w sprawozdaniu Draghiego badania naukowe i innowacje zostały wskazane jako jedne z głównych sił napędowych wydajności i dobrostanu ludzi, ponieważ są one w stanie generować pozytywne efekty zewnętrzne i wspierać strategiczną autonomię i model społeczny UE; mając na uwadze, że w sprawozdaniu tym poparto opracowanie prostszego programu skoncentrowanego na wybranych priorytetach i dysponującego zwiększonym budżetem w wysokości 200 mld EUR;

B. mając na uwadze, że ocena śródokresowa programu „Horyzont Europa”[1] potwierdziła jego wysoką europejską wartość dodaną, znaczenie i skuteczność; mając również na uwadze, że w ocenie tej podkreślono, iż pomimo wzrostu średniego wskaźnika powodzenia z 12% w programie „Horyzont 2020” do 16,4% w programie „Horyzont Europa” udało się sfinansować jedynie 30% wniosków wysokiej jakości, a na sfinansowanie wszystkich z nich potrzebna byłaby dodatkowa kwota 81,8 mld EUR;

C. mając na uwadze, że w deklaracji budapeszteńskiej ponownie podkreślono znaczenie przeznaczenia 3 % PKB na badania i rozwój do 2030 r.; mając na uwadze, że w ciągu 26 lat od deklaracji barcelońskiej tylko kilka państw członkowskich osiągnęło ten cel; mając na uwadze, że program ramowy „Horyzont Europa” może wspierać osiągnięcie takiego celu i pozyskiwać dodatkowe fundusze od podmiotów publicznych i prywatnych;

D. mając na uwadze, że w sprawozdaniu Letty zaproponowano nową „piątą swobodę na rzecz rozwoju badań, innowacji i edukacji na jednolitym rynku”;

1. uważa, że należy zwiększyć pulę środków finansowych programu z 154 mld EUR do [kwota ze sprawozdania okresowego, w cenach bieżących i cenach z 2025 r.], aby zapewnić gospodarce europejskiej niezbędny bodziec do innowacji w kluczowych sektorach, zapewnić odpowiednie poziomy finansowania wszystkich priorytetów i celów programu, wspierając cel, jakim jest przeznaczenie 3 % PKB na wydatki na badania i rozwój do 2030 r.;

[1] SWD(2025) 110 final „Ocena śródokresowa programu ramowego „Horyzont Europa” w zakresie badań naukowych i innowacji (2021–2024)”.

2. uważa, że wystarczające zasoby ludzkie muszą być dostępne od samego początku i przez cały okres programowania kolejnych wieloletnich ram finansowych, aby zapewnić skuteczne wdrażanie programu „Horyzont Europa”;

3. zwraca uwagę, że podział budżetu w art. 6 obejmuje jedynie 7 orientacyjnych kwot na poziomie pozycji w porównaniu z 15 kwotami w latach 2021–2027; wyraża zaniepokojenie brakiem przewidywalnego budżetu dla wielu działań – w szczególności w ramach filarów I i III – w przypadku których beneficjentom brakuje jasnej puli środków finansowych; zauważa, że dałoby to Komisji dużą swobodę zmiany priorytetów w zakresie wydatków i decydowania o nich podczas wdrażania bez żadnej wartości dodanej dla badaczy, innowatorów i MŚP korzystających z programu; zaleca ustalenie orientacyjnych pul cząstkowych w akcie podstawowym w celu zwiększenia przewidywalności, przejrzystości i rozliczalności;

4. uznaje, że elastyczność jest ważną cechą wniosku Komisji dotyczącego struktury WRF na lata 2028–2034; przypomina jednak o potrzebie zapewnienia przewidywalnych i wystarczających rocznych zasobów na program „Horyzont Europa”, biorąc pod uwagę długoterminowy charakter projektów w zakresie badań naukowych i innowacji; uważa, że orientacyjny przydział środków budżetowych na każdą pozycję programu zapewniłby przewidywalność beneficjentom końcowym, nie pozbawiając władzy budżetowej jej prerogatyw;

5. ubolewa nad brakiem wystarczająco szczegółowej orientacyjnej nomenklatury budżetowej zaproponowanej w ocenie skutków finansowych i cyfrowych regulacji, która obejmuje jedynie 5 linii budżetowych w porównaniu z 44 liniami w latach 2021–2027; uważa, że ograniczy to nadzór, przewidywalność i zdolność władzy budżetowej do dokładnego ukierunkowania priorytetów polityki w ramach rocznej procedury budżetowej; wyraża zaniepokojenie, że zbyt globalna struktura budżetowa radykalnie ułatwiłaby transfery niepodlegające decyzji władzy budżetowej;

6. podkreśla, że wystarczająco szczegółowe i solidne prawodawstwo, z odpowiednim poziomem zarządzania, jest warunkiem właściwego podejmowania decyzji budżetowych i odpowiedniego nadzoru parlamentarnego podczas wykonywania budżetu; uważa, że źle skonstruowany mechanizm sterujący nie może zrekompensować utraty uprawnień ustawodawczych ani budżetowych Parlamentu;

7. przypomina, że we wniosku przewidziano możliwość wykorzystania gwarancji budżetowej; podkreśla, że skutki budżetowe operacji zaciągania i udzielania pożyczek w ramach programu ramowego „Horyzont Europa” muszą być jasno określone, przedstawione w przejrzysty sposób i ściśle monitorowane przez cały okres WRF; podkreśla, że wszystkie decyzje związane z takimi operacjami muszą być w pełni zgodne z uprawnieniami współprawodawców i prerogatywami władzy budżetowej;

8. podkreśla, że Europejski Fundusz na rzecz Przedsiębiorstw Scale-up służy odblokowaniu europejskich liderów technologii, którzy zapewniają UE długoterminową wartość strategiczną, zgodnie z celami sprawozdania Draghiego; przypomina, że fundusz ten jest jedynym w swoim rodzaju instrumentem, który łączy budżet UE i inwestorów prywatnych w celu uzyskania dostępu do znacznego kapitału dla przedsiębiorstw na etapie wzrostu i zwiększania skali działalności; zdecydowanie

wzywa do kontynuowania misji Europejskiego Funduszu na rzecz Przedsiębiorstw Scale-up w ramach Europejskiej Rady ds. Innowacji w kolejnych WRF;

9. podkreśla, że sukces Europejskiego Funduszu na rzecz Przedsiębiorstw Scale-up polega na dalszym inwestowaniu w przedsiębiorstwa scale-up po 2027 r.;

10. podkreśla, że wykorzystanie w programie ramowym „Horyzont Europa” zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel musi być w pełni przejrzyste oraz musi podlegać skutecznej kontroli parlamentarnej; odnotowuje w związku z tym przepisy dotyczące wkładów finansowych uczestniczących państw trzecich i innych darczyńców; podkreśla, że jeżeli komisja prowadząca postanowi zmienić przepisy dotyczące zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel, powinna to zrobić we współpracy z Komisją Budżetową i innymi komisjami, gwoli spójności;

11. przypomina o wniosku dotyczącym rozporządzenia ustanawiającego ramy monitorowania wydatków budżetowych i ramy wykonania budżetu oraz inne przepisy horyzontalne dla programów i działań Unii (rozporządzenie w sprawie wykonania), który zawiera jednolity uproszczony wykaz wskaźników wykonania oraz przepisy dotyczące monitorowania i oceny, istotne dla programu ramowego „Horyzont Europa”; przypomina, że stosowanie zasad horyzontalnych powinno być w miarę możliwości i w stosownych przypadkach zgodne z przepisami sektorowymi, jak przewidziano w wersji przekształconej rozporządzenia finansowego, aby zapewnić ich stosowanie w sposób należycie uwzględniający specyfikę programów sektorowych; podkreśla, że zmiany w strukturze, celach i działaniach kwalifikowalnych w ramach programu będą wymagały odpowiedniego odzwierciedlenia w toku zmiany i negocjowania tego rozporządzenia w przepisach dotyczących monitorowania na podstawie załącznika I do rozporządzenia w sprawie wykonania;

12. uważa, że umorzenia środków na badania naukowe powinny być w pełni ponownie wykorzystywane, aby pomóc we wzmocnieniu zdolności badawczych Unii, bez sztucznego ograniczania kwot, czego nie przewidziano w rozporządzeniu finansowym[2]; uważa również, że środki powracające z instrumentów finansowych powinny pozostać dostępne w ramach programu „Horyzont Europa”.

[2] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (wersja przekształcona), Dz.U. L, 2024/2509, ELI: *http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj*

W ramach swojej oceny budżetowej Komisja Budżetowa przedstawia ponadto następujące poprawki do projektu wniosku.

Poprawka 1
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 34

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
34. W przypadku gdy wsparcie Unii w ramach programu ma być udzielane w formie gwarancji budżetowej lub instrumentu finansowego, w tym w połączeniu z bezzwrotnym wsparciem w ramach działania łączonego, z wyjątkiem instrumentów finansowych w ramach EIC, wsparcie takie powinno być udzielane wyłącznie za pośrednictwem Instrumentu EFK InvestEU zgodnie z mającymi zastosowanie zasadami tego instrumentu.	34. W przypadku gdy wsparcie Unii w ramach programu ma być udzielane w formie gwarancji budżetowej lub instrumentu finansowego, w tym w połączeniu z bezzwrotnym wsparciem w ramach działania łączonego, z wyjątkiem instrumentów finansowych w ramach EIC, ***w tym Funduszu na rzecz Przedsiębiorstw Scale-up,*** wsparcie takie powinno być udzielane wyłącznie za pośrednictwem Instrumentu EFK InvestEU zgodnie z mającymi zastosowanie zasadami tego instrumentu.

Or.en

Poprawka 2
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 38 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
	(38a) Przepisy rozporządzenia oraz zapisane w nim ustalenia dotyczące zarządzania powinny sprzyjać właściwemu podejmowaniu decyzji przez władzę budżetową oraz ułatwiać odpowiedni nadzór parlamentarny. W szczególności w nomenklaturze budżetowej należy odpowiednio odzwierciedlić specyfikacje wewnętrznej struktury programu, a to dzięki wprowadzeniu odpowiednich linii budżetowych.

Or.en

Poprawka 3
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 38 b (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
	(38b) Wpływ niniejszego rozporządzenia na budżet Unii został oceniony[+] zgodnie z art. 310 ust. 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Na jego wdrożenie należy przeznaczyć wystarczające zasoby finansowe i kadrowe, a jednocześnie uwzględnić wpływ finansowania na inne programy lub strategie polityczne Unii i zapewnić zgodność z wieloletnimi ramami finansowymi, systemem zasobów własnych i odpowiednim porozumieniem międzyinstytucjonalnym, a także z zasadami budżetowymi określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509.

[+] ***Pro memoria: Ocena budżetowa Komisji Budżetowej Parlamentu Europejskiego w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa" na lata 2028–2034 oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylającego rozporządzenie (UE) 2021/695.***

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (Dz.U. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

Or.en

Poprawka 4
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 38 c (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
	(38c) Zgodnie z art. 15 ust. 3 rozporządzenia finansowego umorzenia środków na badania naukowe są ponownie wykorzystywane w celu wzmocnienia zdolności badawczych Unii, bez ograniczania władzy budżetowej w ramach rocznej procedury budżetowej.

Or.en

Poprawka 5
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 6 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
1. Orientacyjną pulę środków finansowych na wykonanie programu na lata 2028–2034 określa się na poziomie ***175 002 000 000 EUR*** w cenach bieżących.	1. Orientacyjną pulę środków finansowych na wykonanie programu na lata 2028–2034 określa się na poziomie ***[proszę wstawić kwotę z wstępnego sprawozdania w sprawie wniosku dotyczącego wieloletnich ram finansowych na lata 2028–2034 (2025/0571R(APP)),*** w cenach bieżących ***i cenach z 2025 r.] EUR***.

Or.en

Poprawka 6
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 10 – ustęp 3

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
3. Z wyjątkiem instrumentów finansowych w ramach EIC (Funduszu), w przypadku których wsparcie Unii udzielane jest w formie gwarancji budżetowej lub instrumentu finansowego, w tym w	3. Z wyjątkiem instrumentów finansowych w ramach EIC (Funduszu), w ***tym Funduszu na rzecz Przedsiębiorstw Scale-up, w*** przypadku których wsparcie Unii udzielane jest w formie gwarancji

połączeniu z bezzwrotnym wsparciem w ramach działania łączonego, jest ono udzielane wyłącznie za pośrednictwem Instrumentu EFK InvestEU i wdrażane zgodnie z mającymi zastosowanie zasadami tego instrumentu w drodze zawartych w tym celu umów o przyznanie wkładu lub umów w sprawie gwarancji. Jeżeli w ramach programu korzysta się z Instrumentu EFK InvestEU, zapewnia on tworzenie rezerw na gwarancję budżetową i finansowanie do instrumentów finansowych, w tym w przypadku połączenia z bezzwrotnym wsparciem w ramach działania łączonego.

budżetowej lub instrumentu finansowego, w tym w połączeniu z bezzwrotnym wsparciem w ramach działania łączonego, jest ono udzielane wyłącznie za pośrednictwem Instrumentu EFK InvestEU i wdrażane zgodnie z mającymi zastosowanie zasadami tego instrumentu w drodze zawartych w tym celu umów o przyznanie wkładu lub umów w sprawie gwarancji. Jeżeli w ramach programu korzysta się z Instrumentu EFK InvestEU, zapewnia on tworzenie rezerw na gwarancję budżetową i finansowanie do instrumentów finansowych, w tym w przypadku połączenia z bezzwrotnym wsparciem w ramach działania łączonego***, do maksymalnej wysokości gwarancji budżetowej określonej w rozporządzeniu w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności (EFK)***.

Or.en

Poprawka 7
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 7 – ustęp 2 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
	2a. [Od dnia 1 stycznia 2028 r./data rozpoczęcia programu], na zasadzie odstępstwa od art. 212 ust. 3 akapit pierwszy, drugi i czwarty rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, dochody, spłaty i kwoty odzyskane z instrumentów finansowych zasilanych środkami finansowymi na podstawie niniejszego rozporządzenia i jego poprzedników z rezerwy Europejskiego Funduszu Konkurencyjności, wykorzystuje się do udzielenia wsparcia Unii w ramach programu „Horyzont Europa". Na zasadzie odstępstwa od art. 21 ust. 3 lit. f) i zgodnie z art. 21 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 zasoby te stanowią zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel na rzecz

programu „Horyzont Europa”. Dochody, spłaty i kwoty odzyskane z instrumentów finansowych wdrażanych przez fundusz EIC pozostają na saldzie funduszu EIC.

Or.en

Poprawka 8
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 7 – ustęp 2 b (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję	*Poprawka*
	2b. Środki na zobowiązania odpowiadające kwocie umorzeń wynikających z całkowitego lub częściowego niewykonania projektów badawczych są ponownie udostępniane na rzecz niniejszego programu, w kontekście procedury budżetowej, z pierwszeństwem dla tego samego celu.

Or.en